

UNG FÖRETAGSAMHET

Agenda för entreprenörskap

– som gynnar Sveriges
elever och Sverige
som land.

Sverige behöver en agenda för entreprenörskap

FÖR ATT SVERIGE SKA STÅ STARKT i en snabbt föränderlig värld behöver vi fler unga som vågar tänka nytt, ta ansvar och omsätta idéer i handling. Därför finns Ung Företagsamhet. Vi ger barn och unga möjlighet att träna på entreprenörskap i skolan – inte bara för att skapa framtidens företag, utan för att bygga framtidens samhälle.

I vår senaste undersökning så frågar vi unga vad de borde få öva mer på i skolan och det vanligaste svaret är: Förstå hur jag kan använda det jag lär mig i skolan senare i livet.

Det visar hur viktigt det är med verklighetsanknutna uppgifter i skolan – och det är precis det som entreprenörskap i skolan ger. Alla

elever i grundskolan och gymnasieskolan i hela landet borde få den möjligheten.

VI VET ATT entreprenörskap i skolan **stärker elevernas studiemotivation, skolengagemang och även betyg**. Men nu finns förslag på bordet som innebär att Sverige ska sluta vara ett föregångsland och istället gå bakåt i tiden och stryka entreprenörskap ur grundskolans läroplan. Detta förslag bör förkastas.

Politiken behöver istället ta ansvar för att en konkret agenda för hur entreprenörskap genomförs i Sverige.

”Sveriges välstånd har historiskt vilat på en stark innovationskraft hos individen och i näringslivet.”

Från En STEM-strategi för Sverige

Sverige ligger i topp i flera internationella rankingar som mäter innovationskraft. Men vi kan inte leva på gamla meriter. Sverige behöver fortsatt kraft framåt. Sveriges tillväxt och välfärd är beroende av företagsamhet och ett innovativt näringsliv.

ENTREPRENÖRSKAP ÄR också avgörande för att det i hela landet ska finnas ett starkt näringsliv, jobb och möjlighet att leva ett gott liv. Ung Företagsamhet finns i hela landet med 24 regionkontor som arbetar varje dag för att ge fler elever möjlighet till entreprenörskap.

Forskningen visar tydligt att UF-företagande leder till ett mer livskraftigt näringsliv, jobbskapande och ökande skatteintäkter – nationellt och regionalt. Det är dags att se entreprenörskap som en strategisk investering – som gynnar eleverna och Sveriges som land.

Tiden att agera för entreprenörskap är nu.

Tove Jarl
vd Ung Företagsamhet Sverige

Agenda för entreprenörskap:

1 Tydligt i läroplanerna & en ny strategi
Entreprenörskap ska finnas som begrepp i läroplanerna för grundskolan och gymnasiet. Sverige har inget att tjäna på att gå ifrån EUs nyckelkompetenser och stryka det ur läroplanerna. En ny strategi för entreprenörskap i skolan behöver tas fram.

2 På alla yrkesprogram
Entreprenörskap bör finnas i samtliga yrkesprogramms examensmål. Där är kunskaperna strategiskt viktiga och kan samtidigt bidra till att höja yrkesprogrammets attraktivitet.

3 Långsiktigt stöd
För att möjliggöra en likvärdig och högkvalitativ utbildning i entreprenörskap för alla gymnasieelever, oavsett bostadsort, behövs ett långsiktigt finansiellt stöd från regeringen.

4 Riv hindren för tjänsteföretag
Höj beloppsgränserna för UF-företag som driver tjänsteföretag. Dagens föråldrade regler sätter upp höga hinder för UF-företag att utveckla affärsidéer inom tjänstesektorn.

5 Slopa meritpoäng
Avskaffa det ojämlika systemet med meritpoäng för ansökningar till högskolan i enlighet med betygsutredningens förslag. Det ger möjlighet till fler att studera entreprenörskap.

Ett samhälle där alla unga får utvecklas

Ung Företagsamhet har i **45 år** utbildat barn och unga i entreprenörskap.

- Totalt har **640 000 gymnasieelever** utvecklat kompetenser inom entreprenörskap genom UF-företagande.
- De senaste åren har så många som **var tredje gymnasieelev** drivit ett UF-företag. UF-företagen återfinns både på yrkesprogram och högskoleförberedande program, samt även i anpassad gymnasieskola.
- **Två av tre grundskolor** använder våra läromedel i entreprenörskap och lärare utbildas i entreprenörskap.
- Genom vårt **nätverk UF alumni** får tidiga UF-företagare personlig utveckling, drivkraft att växa och ett unikt kontaktnät.

Ung Företagsamhet är en ideell och politiskt obunden organisation och är en del av den globala organisationen Junior Achievement, som nominerats till Nobels fredspris 2022–2025. Vi finns över hela landet genom 24 regionkontor, och stöds av både offentliga medel och det privata näringslivet.

Ung Företagsamhet inspirerar och tränar unga att i skolan utveckla sitt entreprenörskap och sina företagsamma förmågor – för en positiv samhällsutveckling.

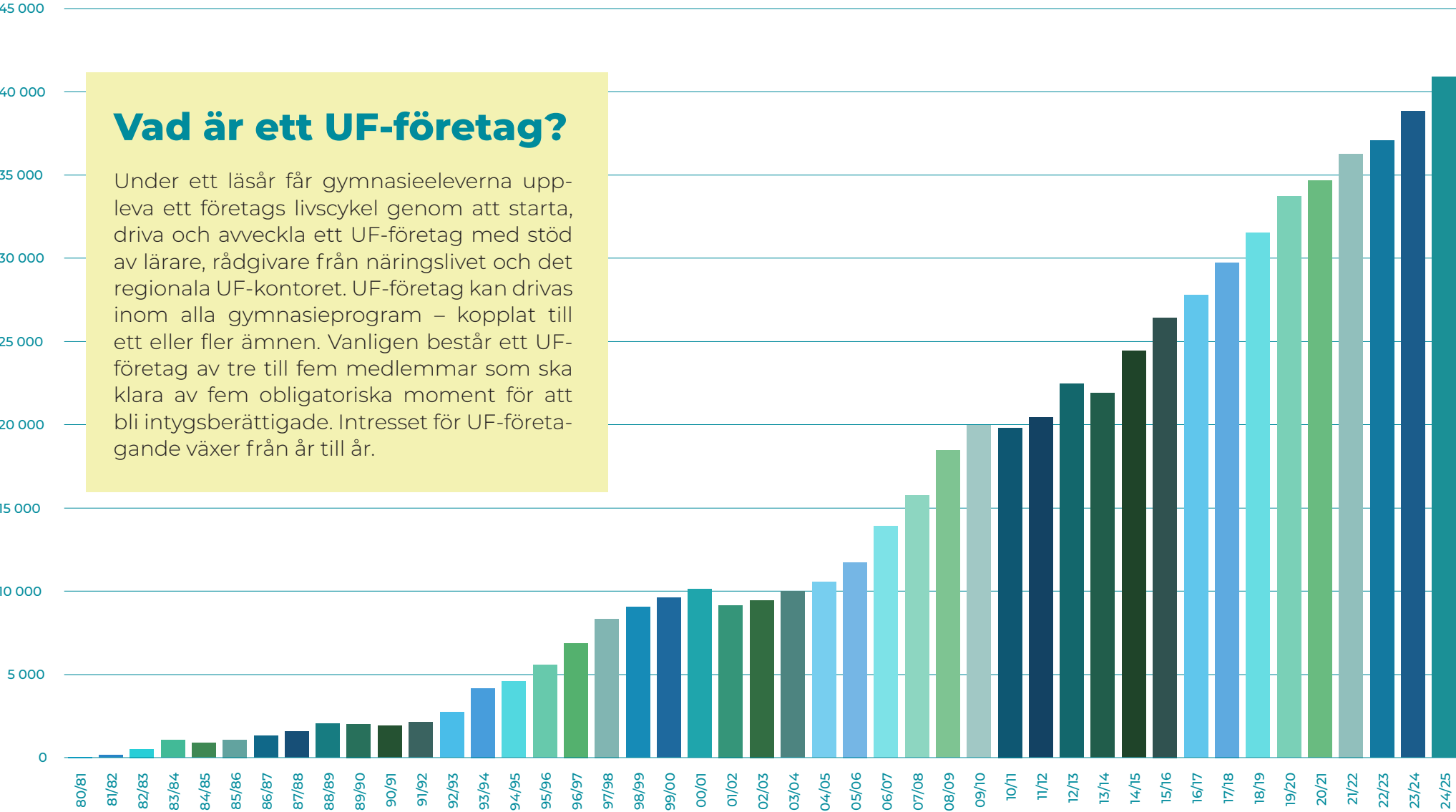
Vår vision är ett samhälle där alla unga får utveckla sin företagsamhet.

Det vinner både de unga och samhället på.

Vad innebär entreprenörskap i skolan?

ENTREPRENÖRSKAP I SKOLAN innebär att elever ska utveckla kunskaper, förmågor och förhållningssätt som rustar dem för ett föränderligt samhälls- och arbetsliv och är inskrivet i såväl grundskolans som gymnasieskolans läroplaner. I fem av gymnasieskolans arton nationella program är ämnet entreprenörskap eller entreprenörskap och företagande obligatoriskt, samtidigt som entreprenörskap och/eller företagande särskilt nämns i examensmålen i ytterligare sex gymnasieprogram. I sju gymnasieprogram finns det inte med alls.

Antalet UF-företagare växer år för år! Antal elever som har drivit UF-företag 1980–2025

Genom entreprenörskap får eleverna träna kompetenser:

- samarbete
- kreativitet
- handlingskraft
- innovationsförmåga
- osäkerhetstolerans

som är viktiga oavsett en framtid som företagare eller anställd.

Strategin för entreprenörskap i skolan är gammal. Det behövs en ny.

Sveriges strategi för entreprenörskap inom utbildningsområdet beslutades 2009 men sedan dess har ingen uppdatering gjorts. Det är hög tid för en ny strategi som tar ett nytt helhetsgrepp och som innehåller ett offensivt reformprogram för att utveckla arbetet med entreprenörskap i skolan.

Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademin (IVA) har påtalat behovet av en ny strategi och gjort ett gediget grundjobb. Nu behöver regeringen initiera arbetet med att ta fram en ny strategi.

Skanna för att läsa rapporten

Vad vill de unga få öva på mer i skolan?

Allt vi gör i Ung Företagsamhet utgår från vad de unga vill och behöver. Vi har i en ny undersökning frågat elever vad de vill öva mer på i skolan och de har dessa behov:

- 1

Förstå hur jag kan använda det jag lär mig i skolan senare i livet
- 2

Samarbeta och ta ansvar
- 3

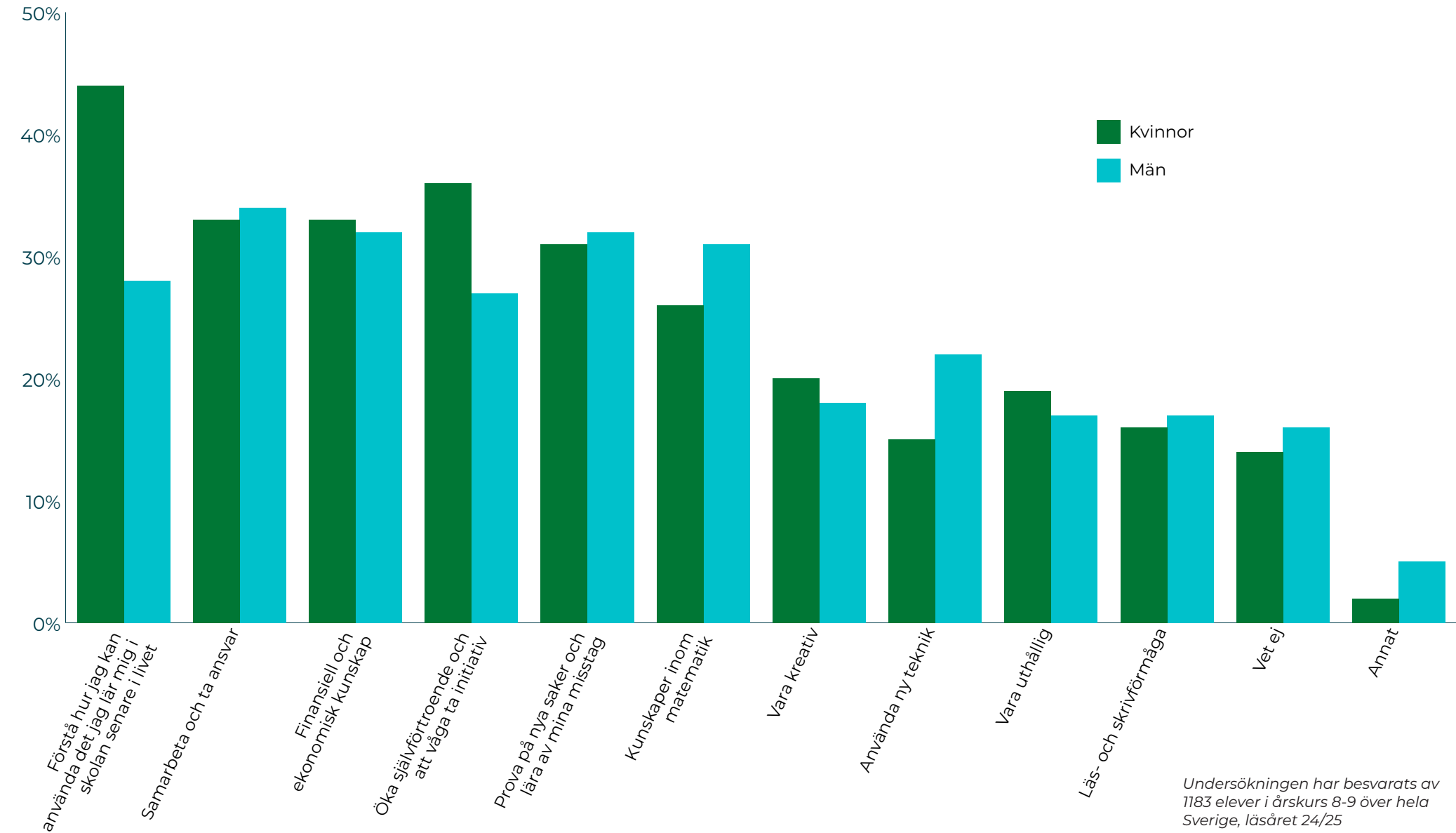
Finansiell och ekonomisk kunskap
- 4

Öka självförtroende och att våga ta initiativ
- 5

Prova på nya saker och lära av mina misstag

Entreprenörskap i skolan är en väg för att ge eleverna precis detta.

Vad av följande tycker du att du borde få öva mer på i skolan?

Agenda för entreprenörskap

1 Tydligt i läroplanerna & en ny strategi

Entreprenörskap ska finnas i läroplanerna för grundskolan och gymnasieskolan. Sverige har inget att tjäna på att avvika från EUs nyckelkompetenser och stryka det ur grundskolans läroplan. En ny strategi för entreprenörskap i skolan behöver tas fram.

ATT ENTREPRENÖRSKAP SKA FINNAS i läroplanerna för grundskolan och gymnasieskolan borde inte behöva uttryckas. Det borde vara en självklarhet då **entreprenörskap är en av åtta nyckelkompetenser för livslångt lärande** som pekas ut av EU, och har funnits i svenska läroplaner sedan 2011.

Men nu hotas kompetensen av läroplansutredningen som föreslår att begreppet entreprenörskap ska tas bort ur grundskolans läroplan. Det finns mycket bra i den nya läroplansutredningen. Men EUs åtta nyckelkompetenser står inte emot varandra – de bildar en helhet där alla delarna behövs.

Undervisning i entreprenörskap får elever att känna sig mer delaktiga i skolan, ökar studie-

motivation, självförtroende och även betyg, enligt forskning. Studier visar också att ju tidigare elever får träna entreprenörskap, desto större effekter ger det. Därför är det avgörande att elever redan i grundskolan får möjlighet att utveckla sitt entreprenörskap.

Istället för att gå fram med förslag som berövar Sveriges elever entreprenörskompetens bör regeringen ta fram en ny strategi för entreprenörskap i skolan.

Regeringen bör inte gå vidare med den del av läroplansutredningens förslag som innebär att begreppet entreprenörskap stryks ur grundskolans läroplan. Istället bör regeringen initiera arbete med en ny strategi för entreprenörskap i skolan.

2 På alla yrkesprogram

Entreprenörskap bör finnas i samtliga yrkesprogramms examensmål. Där är kunskaperna strategiskt viktiga och kan samtidigt bidra till att höja yrkesprogrammets attraktivitet.

ALLA ELEVER PÅ YRKESPROGRAM bör ges möjlighet att läsa entreprenörskap och därför bör det finnas i samtliga yrkesprogramms examensmål. Det tydliggör att entreprenörskap även bör vara ett prioriterat ämne på varje yrkesprogram. Många av framtidens entreprenörer och innovatörer kommer från yrkesinriktade utbildningar. Det är därför av strategisk vikt att yrkesprogrammen rustar eleverna med de kunskaper och förmågor som krävs för att starta och driva egna företag, eller för att driva innovation inom befintliga verksamheter.

Att ge alla elever möjlighet till entreprenörskap är en pusselbit för att höja attraktiviteten på yrkesprogrammen. Alltför få studerar idag på yrkesprogrammen och kompetensbristen på gymnasialt yrkesutbildade är stor i många branscher inom både välfärden och näringslivet.

Regeringen bör omgående ge Skolverket i uppdrag att formulera examensmål om entreprenörskap i samtliga yrkesprogram och därefter bör regeringen besluta om dessa.

3 Långsiktigt stöd

För att möjliggöra en likvärdig och högkvalitativ utbildning i entreprenörskap för alla gymnasieelever, oavsett bostadsort, behövs ett långsiktigt finansiellt stöd från regeringen.

TROTS UNG FÖRETAGSAMHETS DOKUMENTERADE SAMHÄLLSNYTTA är verksamheten idag beroende av kortsiktiga projektbidrag, upphandlingar med begränsad tidshorisont och privat finansiering. Detta skapar osäkerhet och försvårar långsiktig planering, utveckling och likvärdig tillgång till entreprenörskapsutbildning för alla gymnasieelever.

Ung Företagsamhets verksamhet har vuxit kontinuerligt sedan starten, men de offentliga medlen från Skolverket för entreprenörskapsutbildning på gymnasiet har minskat. Dessa resurser är dessutom villkorade genom upphandlingar med mycket kort löptid.

Ett utökat och riktat årligt stöd för Ung Företagsamhets gymnasieverksamhet skulle ge organisationen den stabilitet som krävs för att långsiktigt planera, utveckla och öka tillgången till entreprenörskap i skolan. Ung Företagsamhet finns med 24 regionkontor i hela landet och kan med bättre förutsättningar möjliggöra en likvärdig och högkvalitativ utbildning i entreprenörskap för alla gymnasieelever, oavsett bostadsort.

Regeringen bör säkerställa en långsiktig finansiering till Ung Företagsamhets verksamhet i gymnasieskolan genom ett långsiktigt anslag från Utbildningsdepartementet.

4 Riv hindren för tjänsteföretag

Höj beloppsgränserna för UF-företag som driver tjänsteföretag. Dagens föråldrade regler sätter upp höga hinder för UF-företag att utveckla livskraftiga affärsidéer inom tjänstesektorn.

DEN PRIVATA TJÄNSTESEKTORN står i dag för drygt hälften av Sveriges BNP, och andelen har ökat stadigt sedan millennieskiftet. Potentialen att utveckla livskraftiga affärsidéer inom tjänstesektorn är därför stor. Men tyvärr är det utmanande för UF-företag att verka inom tjänstesektorn. Regelverket är föråldrat och skapar en stor administrativ börda för kunden, vilket gör det orimligt krångligt att bedriva UF-företag inom tjänstesektorn.

På grund av att eleven (och inte UF-företaget) ses som säljare av tjänsten så innebär det att den köpande kunden, vid redan små belopp, riskerar att behöva göra skatteavdrag, betala arbetsgivaravgifter och lämna in kontrolluppgifter. De nuvarande beloppsgränserna är mycket låga och utgör en barriär för utveckling av UF-företag inom tjänstesektorn.

Men det finns lösningar på detta problem och två viktiga förändringar för att komma åt problemet vore att:

- Höja beloppsgränserna för juridiska personer som köper tjänster från UF-företagare. Ett förslag är att slå samman gränserna för kontrolluppgifter (100 kr) och arbetsgivaravgifter (1 000 kr) och justera den gemensamma gränsen till 10 procent av ett prisbasbelopp, vilket skulle skapa en dynamisk och självreglerande gräns för framtiden.
- Höja beloppsgränsen för när privatpersoner behöver lämna in kontrolluppgifter vid köp av tjänst. Detta är onödigt krångligt, något många inte känner till och det vore rimligt att sätta en högre gräns, exempelvis 10 000 kr.

UF-företagarna ser stor potential i att lösa samhällsutmaningar genom tjänster – och de bör få mycket bättre möjlighet att göra det.

Regeringen bör initiera ett arbete för att modernisera det föråldrade regelverket och riva hindren för UF-företagande inom tjänstesektorn genom höjda beloppsgränser.

5 Slopa meritpoäng

Avskaffa det ojämlika systemet med meritpoäng för ansökningar till högskolan i enlighet med betygsutredningens förslag. Det ger möjlighet till fler att studera entreprenörskap.

SYSTEMET MED MERITPOÄNG infördes med goda intentioner – att uppmuntra elever att välja vissa ämneskurser. Trots detta har systemet under årens lopp visat sig leda till betydande problem. En central problematik är den strukturella ojämlikhet som systemet skapar mellan olika gymnasieprogram. Elever från vissa program har av naturliga skäl enklare tillgång till meriterande kurser än andra, vilket skapar en orättvis fördel.

I jakten på meritpoäng tvingas också elever välja bort andra ämnen som skulle ge dem bättre förutsättningar för arbetslivet. Ett sådant ämne är entreprenörskap.

Genom att avskaffa meritpoängen öppnas dörren för fler elever att välja entreprenörskap som individuellt val, ett ämne som ger kunskaper och färdigheter för framtidens arbetsmarknad, både som anställd och egenföretagare.

Entreprenörskap är inte bara kunskap om företagande. Det handlar om att låta unga träna förmågor som kreativitet, problemlösning, samarbete och att ta initiativ – egenskaper som är eftertraktade inom alla branscher och sektorer, och både som anställd och som företagare.

Frågan är färdigutredd, nästa steg är för regeringen att lägga fram förslaget på riksdagens bord och för samtliga partier i riksdagen att rösta ja.

Politiker är överens om vikten av entreprenörskap och UF-företag

Genom att öppna dörren till entreprenörskap redan under skoltiden ökar chansen att fler vill och vågar starta företag. Det stärker Sveriges konkurrenskraft, driver på innovation och skapar den tillväxt

som bygger Sverige starkt. Och kanske allra viktigast – det ger unga människor mod, självförtroende och framtidstro. Att upptäcka att ens idéer faktiskt kan bli något på riktigt är både lärorikt och otroligt roligt.”

Anna-Karin Hatt (C) partiledare och fd it-, region- och energiminister

”Att få kunskap och inspiration till att starta och driva företag redan i skolan är en fantastisk möjlighet för landets unga – och för vår gemensamma framtid.”

Elisabeth Svantesson (M) finansminister

”Sverige är fullt av innovativa företag som utvecklar morgondagens lösningar, produkter och tjänster som inte bara driver omställningen framåt, utan också skapar nya jobb. **Fyra av fem jobb skapas i småföretag**, vilket gör dem helt avgörande för samhällsutveckling och en stark välfärd. Genom att lyfta entreprenörskap redan i skolan sänker vi trösklarna, väcker nyfikenhet och ger fler unga modet att testa sina idéer som i förlängningen bidrar till Sveriges framtida välstånd.”

Mikael Damberg (S) ekonomiskpolitisk talesperson och fd finans- och näringsminister

Att få prova att förverkliga en egen idé under skoltiden är ett

fantastiskt sätt att utveckla viktiga egenskaper som kreativitet, nyfikenhet och självförtroende. Eleverna får öva på att ta ansvar,

samarbeta, kommunicera och fatta beslut. Det handlar inte bara om att skapa en produkt eller förstå företagande. Det handlar om att tänka fritt, hitta lösningar på problem och skapa något helt eget från grunden. Det stärker självkänslan och ger erfarenheter som man bär med sig långt efter skolorn, oavsett om vägen framåt handlar om att starta eget, plugga vidare eller söka jobb.”

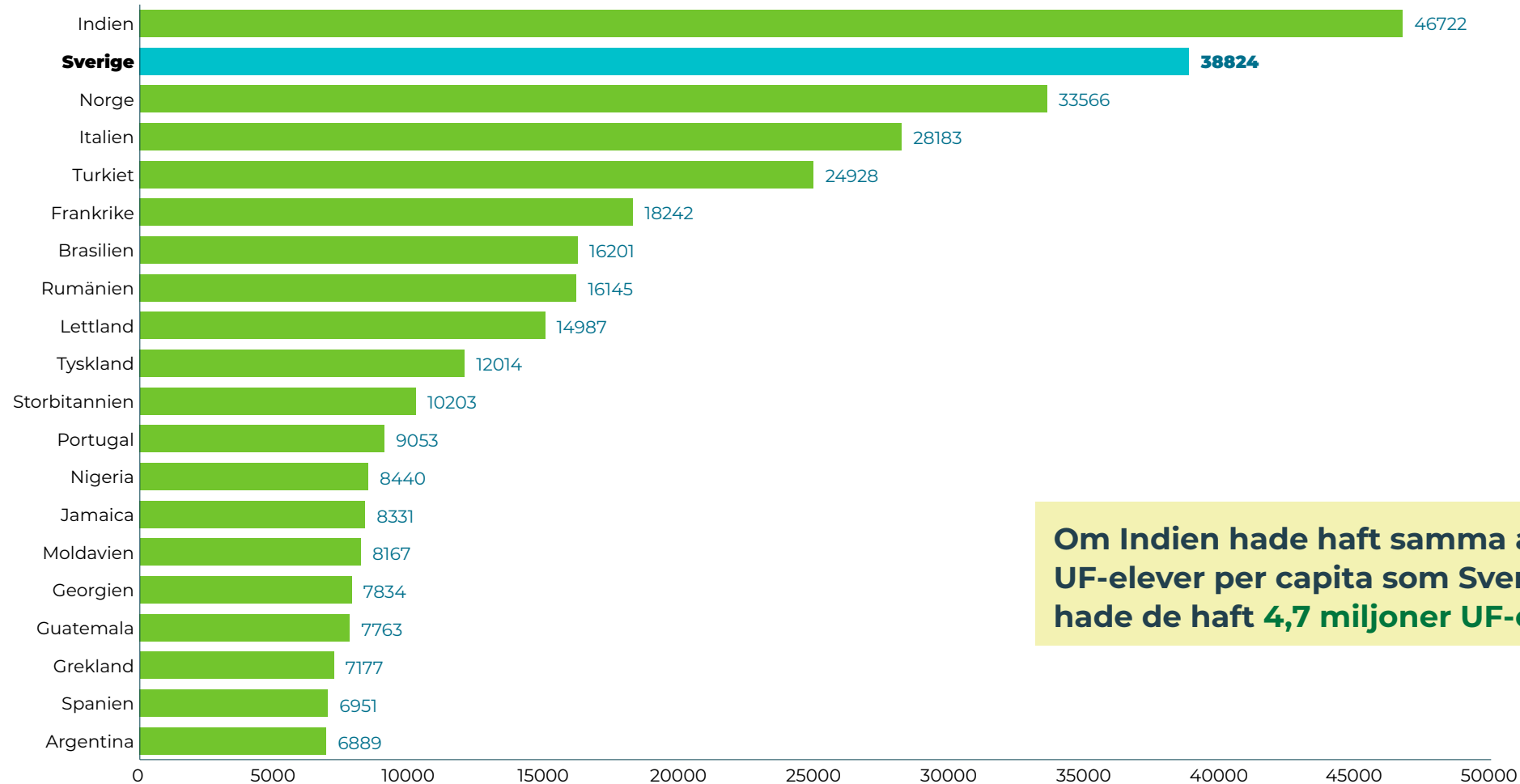
Lotta Edholm (L) gymnasie-, högskole- och forskningsminister

”När jag träffar företagsledare och förebilder inom kvinnors företagande är de överens, **den enskilt viktigaste faktorn för att skapa morgondagens företagare är UF.”**

Ebba Busch (KD) partiledare och energi- och näringsminister

Sverige bör fortsätta vara en förebild i världen!

Antal UF-företag läsåret 2023/2024 i jämförelse med andra länder.

Om Indien hade haft samma andel UF-elever per capita som Sverige hade de haft **4,7 miljoner UF-elever**

Vikten av att börja i tid

Allting börjar i skolan. Där lägger vi grunden för vilka vi blir som samhällsmedborgare, i våra yrkesroller och privata liv. Genom att utveckla de ungas kompetens kan vi bygga ett hållbart och motståndskraftigt samhälle, redo att möta de utmaningar vi står inför.

Men tyvärr lämnar alltför många unga grundskolan utan tillräckliga verktyg för att stå starka inför vidare studier och arbetslivet.

ENLIGT FORSKNING KAN UNDERVISNING I ENTREPRENÖRSKAP FÅ ELEVER ATT KÄNNA SIG MER DELAKTIGA I SKOLAN, öka studiemotivation, självförtroende och även betyg. Undervisning i entreprenörskap låter eleverna omsätta sina kunskaper praktiskt, i nära anknytning till samhället, vilket skapar en större relevans och förståelse. Entreprenörskap i grundskolan kan därför tidigt främja intresse och förståelse för andra ämnen, som läsning, skrivande samt STEM-ämnen (Science, Technology, Engineering, Mathematics).

Entreprenörskap stärker inte bara grundläggande färdigheter utan ger unga en tidig insikt i hur de kan förverkliga sina idéer. Det är

en färdighet som ger barn och unga en ökad egenmakt och vetskap om att de kan bidra i formandet av vårt gemensamma samhälle.

Studier visar också att ju tidigare elever får träna entreprenörskap, desto större effekter ger det. Därför är det avgörande att elever redan i grundskolan får möjlighet att utveckla sitt entreprenörskap.

Nu hotas entreprenörskompetensen hos Sveriges elever av att läroplansutredningen föreslår att begreppet entreprenörskap ska tas bort ur grundskolans läroplan. Detta förslag bör förkastas.

”Det möjliggjorde för alla elever att ta mer plats och öka sitt självförtroende. Det motiverade både elever som annars tycker skolan är tråkig och behöver mer stöttning för att ta sig hit och de som vill utvecklas ännu mer och kanske annars får stå tillbaka lite.”

Joumana Suljanovic, grundskollärare

Det bör finnas tydliga skrivningar om entreprenörskap i det inledande kapitlet i grundskolans läroplan, och entreprenörskap bör även kopplas till relevanta ämnen såsom samhällskunskap och teknik.

Sverige har inget att vinna på att gå bakåt och ta bort entreprenörskompetens som är en av EUs åtta nyckelkompetenser för livslångt lärande.

Det regeringen istället bör göra är att utveckla arbetet med entreprenörskap i skolan. Att vara världsledande kräver konstant utveckling. Det är hög tid att ta fram en ny strategi för entreprenörskap i skolan. Den senaste beslutades

2009 och sedan dess har ingen uppdatering gjorts. Det behövs ett nytt helhetsgrepp och ett offensivt reformprogram för att utveckla arbetet.

Ett tidigt arbete med entreprenörskap i skolan kan också förbättra jämställdheten i näringslivet. Skillnader i antal kvinnor och män som startar företag består, trots att problematiken har uppmärksamats under flera årtionden. Då skillnader i intresse för entreprenörskap ser ut att ske redan i skolåldern är det avgörande att insatserna kommer tidigt – redan i grundskolan.

Forskning visar att undervisning i entreprenörskap ökar elevernas

- studiemotivation
- självförtroende
- uthållighet
- betyg

Entreprenörskap är en av EUs nyckelkompetenser

EU har antagit rekommendationen om nyckelkompetenser för livslångt lärande och alla EU-länder uppmanas att säkerställa alla får möjlighet att utveckla alla nyckelkompetenserna.

Dessa kompetenser står inte emot varandra – de bildar tillsammans en helhet.

EUs åtta nyckelkompetenser

- Läs- och skrivkunnighet
- Flerspråkighet
- Kompetens inom matematik, naturvetenskap, teknik och ingenjörsvetenskap
- Digital kompetens
- Personlig och social kompetens samt kompetens att lära sig att lära
- Medborgarskapskompetens
- Entreprenörskompetens
- Kulturell medvetenhet och kulturyttringar

Entreprenörskompetens avser förmågan att reagera på möjligheter och idéer och att omvandla dem till värde för andra. Denna kompetens grundas på kreativitet, kritiskt tänkande och problemlösning, initiativförmåga och uthållighet samt förmågan att samarbeta för att planera och hantera projekt av kulturellt, socialt eller ekonomiskt värde.

Alla EU-länder uppmanas att stimulera entreprenörskompetens, kreativitet och initiativförmåga, särskilt hos ungdomar, **exempelvis genom att öka möjligheterna för unga studerande att åtminstone en gång under sin skolutbildning få prova på praktiskt företagande.**

Skanna för att läsa mer om EUs nyckelkompetenser

Höj yrkesprogrammets attraktivitet genom entreprenörskap!

Yrkesprogrammen lider av låg attraktionskraft, vilket bidrar till kompetensbrist i viktiga branscher inom både välfärden och näringslivet. Från och med hösten 2025 bestäms gymnasieskolans utbildningsutbud utifrån arbetslivets framtida behov av arbetskraft och elevernas intresse – och inte som tidigare bara utifrån elevernas intresse. Målet med reformen är att möta det växande behovet av gymnasialt yrkesutbildad arbetskraft. Det är bra. Men det behövs ytterligare insatser för att höja yrkesprogrammets attraktivitet.

Ett sätt att göra det är att införa entreprenörskap i samtliga yrkesprogramms examensmål. I *Generationsrapporten 2025* från Ungdoms-

barometern är det tydligt att entreprenörskandan hos unga växer.

”Entreprenörskandan växer. Entreprenör intar andraplatsen på listan över ungas drömyrken, och intresset för att starta eget är särskilt tydligt bland killar på gymnasiet, där en av fem helst vill starta eget direkt efter studenten.” (Generationsrapporten 2025, Ungdomsbarometern)

Många av framtidens entreprenörer och innovatörer kommer från yrkesinriktade utbildningar. Det är därför av strategisk vikt att yrkesprogrammen rustar eleverna med de kunskaper och förmågor som krävs för att

starta och driva egna företag, eller för att driva innovation inom befintliga verksamheter.

Dagens yrkesutbildningar fokuserar primärt på den hantverksmässiga kunskapen, men saknar ofta en tydlig koppling till företagandets villkor. Genom att lyfta in entreprenörskap och företagande som ett uttalat examensmål i samtliga yrkesprogram, kan eleverna få en mer komplett utbildning som förbereder dem för det moderna arbetslivets krav. Detta handlar inte enbart om att starta egna bolag, utan också om att utveckla en problemlösande inställning, en förmåga att se affärsmöjligheter och en förståelse för hur man skapar värde på arbetsmarknaden.

Att driva UF-företag inom yrkesprogram är något som alla borde få göra, det är många där som kommer starta egna företag. Jag hade inte startat eget så snabbt utan UF-året. Jag fick lära mig om affärsplan, marknadsföring och sånt, innan visste jag inte så mycket om att driva företag. Efter UF-året så är inte barriärerna så höga, det är bara att göra och lära sig längs vägen.”

Ida Norström, grundare av Energy Effective Solutions som fokuserar på ny teknik på elmarknaden, drev Elservice UF på El- och energiprogrammet.

”När de kommer till oss tror många inte att de kan göra skillnad eller att deras ord betyder något. Men vi ser att när de får driva UF-företag, att exempelvis testa att sälja något och de lyckas, då vågar de mer och känner sig mer som en del av samhället. De tänker annorlunda om vilka de är och vad de kan göra efter de drivit UF-företag.”

Sanjay Punj, UF-lärare

”UF-företagandet gör att alla bitar faller på plats, det hjälper eleverna att förstå ämnenas vikt och hur de har nytta av dem. Det finns många elever som annars har en passiv position i skolbänken men genom att driva UF-företag så blir de mer aktiva.”

Isak Strömberg, UF-lärare

Att integrera entreprenörskap som en naturlig del i alla yrkesprogram är en konkret åtgärd för att stärka svenskt näringsliv och möta framtidens kompetensbehov. En tydlig anpassning av kunskapsmålen till varje branschs unika förutsättningar är avgörande. Detta kan uppnås genom att exempelvis samarbeta med organisationer som Ung Företagsamhet, vars modell bevisat fungerar för att ge elever en praktisk och realistisk inblick i företagande.

Vid en analys av hur UF-företagare på yrkesprogram utformar sina affärsidéer så blir det uppenbart att de i stor utsträckning utgår från sitt yrkeskunnande och att deras affärsidéer speglar en nära koppling mellan teori och praktik. För att nämna ett exempel så kommer 68 procent av UF-företagen som har ”catering” i sina affärsidéer från Restaurang- och livsmedelsprogrammet. Det blir tydligt att UF-företagande är ett strategiskt verktyg för yrkeselever att förbereda sig inför sitt framtida arbetsliv.

Ett beslut om att entreprenörskap ska ingå i alla yrkesprogram skulle också skicka en stark signal om att regeringen prioriterar entreprenörskap och är villig att anpassa utbildningssystemet för att möta arbetslivets behov. Det är en investering i framtiden som ger våra yrkeselever bättre förutsättningar att bli framgångsrika egenföretagare och anställda. Genom att fler unga får verktyg och mod att starta företag runt om i hela Sverige ökar möjligheterna att fler väljer att utveckla näringslivet där de växer upp, vilket gynnar hela Sveriges tillväxt.

”Man gör saker man aldrig trodde att man kunde, och det gör att man vågar satsa och sikta högre. UF-året har stärkt mig. Jag vet att det kommer finnas hinder, men det är okej, man klarar mer än man tror.”

Zahra Diwan, drev Framgångsmetoden UF på Samhällsvetenskapsprogrammet med målet att hjälpa elever att lyckas i skolan genom effektiva studietekniker.

UF-företag innoverar för ett bättre klimat

Gralg blev 2024 års UF-företag i Sverige och tog silver i EM!

– Vi möts ständigt av negativa nyheter gällande klimatet och det var inom det området vi ville göra skillnad när vi startade vårt UF-företag. Konstgödsel är en stor utsläppskälla inom jordbruket och det fick oss att fundera på alternativa lösningar. Det var så vi landade i idén om att hitta ett smart sätt att framställa gödsel av alger. Att vi kombinerar innovation och hållbarhet var nog det som imponerade mest på juryn. Och att vi har hittat en konkret lösning på ett problem som många länder i Europa kan relatera till, säger Charlie Arby, en av fyra elever bakom Gralg UF och idag VD på Gralg.

Att driva UF-företag har gett dem mycket.

– Framförallt de ekonomiska bitarna, det var inte något jag hade lärt mig på Natur. Sedan att prata med och inför folk, det har aldrig varit självklart för mig men som jag har lärt mig, säger Emmy Berggren, ekonomichef på Gralg.

– Jag har fått ett helt annat tänk och lärt mig de entreprenöriella delarna, alltifrån hur man ska tänka, till sälj och lära sig skriva på bra sätt. Natur är väldigt teoretiskt men genom UF-företaget har vi också fått testa många kunskaper praktiskt, tillägger Charlie.

Ung Företagsamhet bidrar till positiva samhällseffekter

Såväl internationell som svensk forskning visar att undervisning i entreprenörskap och UF-företagande har positiva samhällseffekter.

Ökar elevers motivation, skolengagemang och betyg

Undervisning i entreprenörskap får elever att känna sig mer delaktiga i skolan, ökar studiemotivation, självförtroende och även betyg, enligt forskning. Studier visar också att ju tidigare elever får träna entreprenörskap, desto större effekter ger det. Därför är det avgörande att elever redan i grundskolan får möjlighet att utveckla sin företagsamhet.

En nyckel som tidigt låser upp andra ämnen

Undervisning i entreprenörskap låter eleverna omsätta sina kunskaper praktiskt, i nära anknytning till samhället, vilket skapar en större relevans och förståelse. Entreprenörskap i grundskolan kan därför tidigt främja intresse och förståelse för andra ämnen, som läsning, skrivande samt STEM-ämnen (Science, Technology, Engineering, Mathematics).

Bidrar till ökad jämlikhet och jämställdhet

Ny forskning visar att UF-företagande har en speciellt positiv påverkan på elever från icke-

akademiska hem, elever med lågt akademiskt självförtroende och kvinnor. Det kan därför minska könsrelaterade och socioekonomiska ojämlikheter. **Kvinnor med UF-bakgrund har 80 procent högre sannolikhet att starta aktiebolag visar tidigare forskning.**

"UF-året gav nya perspektiv och en realistisk bild av att driva företag, det är inte alltid enkelt men kul. Jag fick testa förmågor som jag inte gjort innan och gå från idé till handling. Det var det som gjorde att jag vågade ta steget och driva den här idén vidare. (Janna Naser, UF-alumn)

"Vår forskning visar att de som gått ett UF-program i gymnasiet får med sig en långsiktigt mycket större förmåga i entreprenörskap som håller sig i 20-, 30- och 40-årsåldern. De startar oftare företag och deras företag blir mer framgångsrika."

Karl Wennberg, professor i företagsekonomi,
Handelshögskolan i Stockholm

Startar oftare företag – färre arbetslöshetsdagar

Forskning visar att UF-alumner, tidigare UF-företagare, senare i livet oftare startar företag, som dessutom anställer fler, än de som inte drivit UF-företag. UF-alumner har även en högre etablering på arbetsmarknaden, tjänar mer och blir oftare chefer. UF-företagande ger helt enkelt unga bättre framtidsmöjligheter oavsett om det är som företagare eller anställd.

42

Utvecklar viktiga kompetenser oavsett program

Entreprenörskap är viktiga för att kunna navigera i en snabbt föränderlig omvärld. Forskning visar att UF-företagande stärker ungas entreprenörskompetenser i betydligt högre grad än hos elever som inte får driva UF-företag. Det gäller oavsett om eleverna går ett högskoleförberedande eller yrkesprogram.

Bidrar till tillväxt i hela landet

En regional analys visar att de goda nationella resultaten av UF-företagande avseende ökat företagande står sig även vid en analys på regionnivå. Stöd till UF-företagande är en politik för tillväxt, jobbskapande och möjlighet till ett gott liv i hela landet.

Tydliga effekter visar forskning

UF-alumner har:

- 20 procent större sannolikhet att starta företag
- fler anställda i sina bolag
- 44 procent större sannolikhet att nå chefspositioner
- 7–12 procent högre medelinkomst
- och drabbas i 20% mindre utsträckning av arbetslöshet.

Skanna för att läsa mer om
våra resultat och forskning!

43

1980

35 st

elever som startade UF-företag

2070

108 617 st

elever som startar UF-företag

Tillsammans kan vi åstadkomma mer

Läsåret 1979/80 fanns det inga elever som drev UF-företag i Sverige. Läsåret 2024/25 var det 40 892 elever som drev UF-företag. Det är en makalös utveckling.

Men vi ser att vi kan åstadkomma än mer. Om vi blickar framåt så ser vi att alla gymnasieelever som vill ska kunna starta UF-företag. Oavsett var i landet de bor, och oavsett vilket program de går. Men det kräver att Agendan för entreprenörskap realiseras.

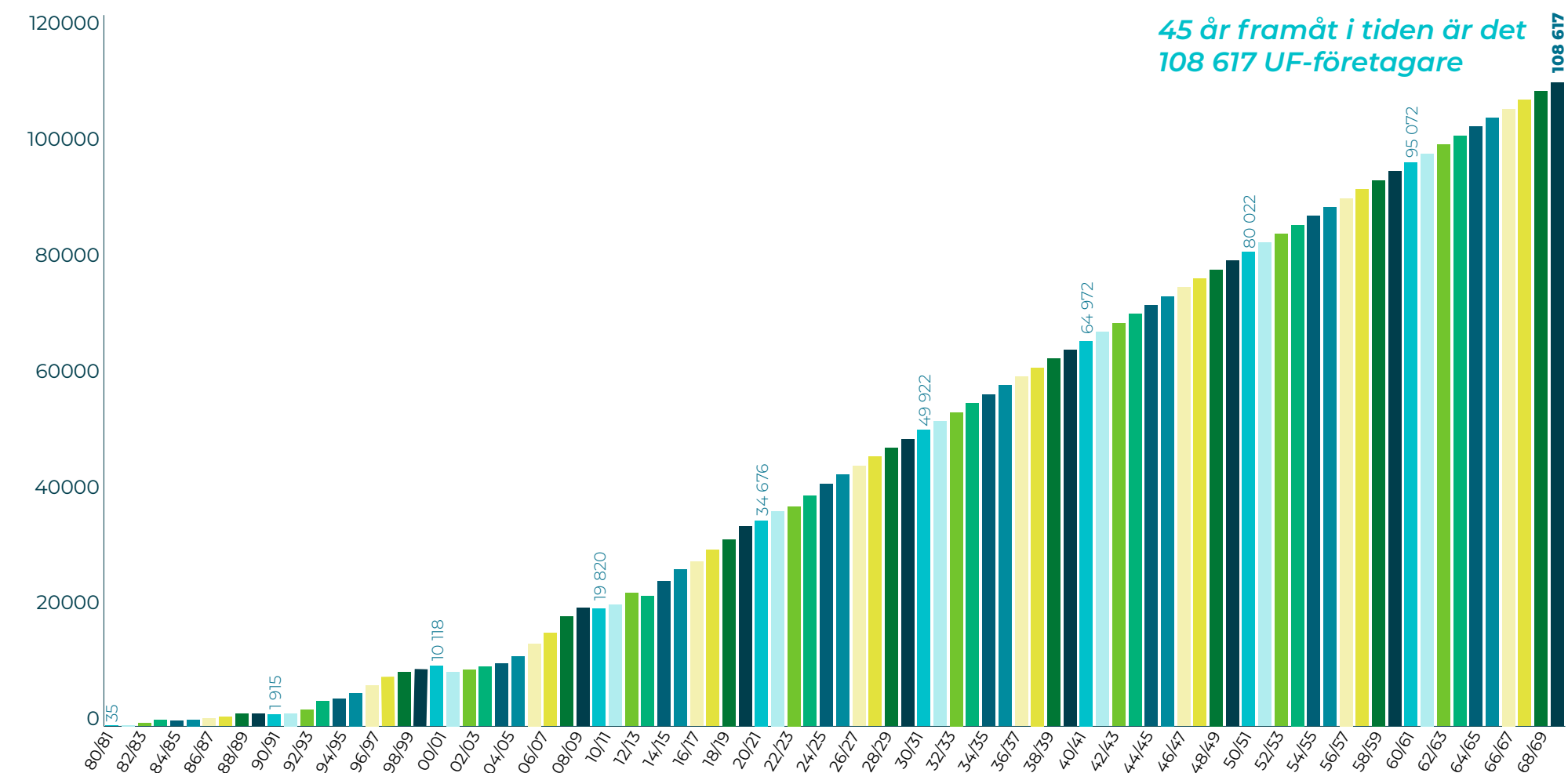
Vad skulle det innebära för samhället? **En forskningsstudie av UF-företagare visar att de har 20 procents ökad sannolikhet att starta företag senare i livet.** Fler UF-företagare skulle betyda fler företag i Sverige, och fler företag innebär fler jobb, ökade skatteintäkter och bättre välfärd.

Fler UF-företag ➡ Fler företag ➡ Fler jobb

■ ökade skatteintäkter och bättre välfärd

45 år bakåt och framåt i tiden – från ingen till alla!

Antal elever som driver UF-företag från 1980 till 2025, samt prognos fram till 2070 om samma tillväxttakt i antal som mellan 2011 och 2025.

**45 år på elevernas
sida med blicken
mot framtiden**

FRÅN 35 ELEVER TILL HUNDRATUSENTALS. UNG FÖRETAGSAMHET HAR VERKAT I 45 ÅR SOM UTBILDNINGSORGANISATION I SVERIGE. HÄR ÄR HISTORIEN OM HUR ALLT STARTADE.

Den 21 oktober 1980 grundades den ideella föreningen Ung Företagsamhet i Sverige med målet att ”ge skolungdomar insikter i näringslivets och arbetslivets villkor”. Arbetet hade initierats ett år tidigare av civilingenjören Jan Ekermann (1930-2023) och Robert W Grubbström, professor i produktionsekonomi vid Linköpings Tekniska Högskola, LiTH.

Konceptet, att låta unga testa att driva ”mini-företag”, kom från Junior Achievement (JA) i USA, som Ekermann kommit i kontakt med

tidigare och presenterat för Grubbström. Genom ett examensarbete av två teknologer vid LiTH, Håkan Segerborg och Bo Axelsson anpassades konceptet för Sverige.

– Vi fick fullständig frihet att utveckla manualen för att passa Sverige. Den stora skillnaden var att anpassa den för skolan och vår arbetsmarknad, det var inte självklart, berättar Robert W Grubbström.

Hösten 1980 startades de två första UF-företagen på Kimstadsskolan och Ånestadsskolan i Linköping, totalt 35 elever, som sålde handgjort papper respektive en skolfotokatalog och en magnetisk kalender. Under andra läsåret hade antalet företag ökat till tio och ytterligare ett år senare startades 34 UF-företag.

Robert W Grubbström (tv) och Jan Ekermann (th) från när Ung Företagsamhet firade 30 år.

Sett i backspegeln gick expansionen snabbt. 1984 bestod organisationen av en nationell förening med fem regionala medlemsföreningar. Vid tioårsjubileet hade 10 000 elever drivit UF-företag. Under 1990-talet växte organisationen till att täcka in hela landet med 24 regionala föreningar och ett nationellt kansli.

– När vi fanns över hela landet kände vi att Ung Företagsamhet verkligen var etablerat och organisationen kunde flytta från min institution till Stockholm, säger Grubbström.

2001 passerades 10 000 UF-företagare på ett läsår och 2010 breddades verksamheten till grundskolan och UF alumni-nätverket grundades.

Ett tidigt mål var att nå 8 500 ungdomar per år, något som då kändes avlägset. 45 år senare har över 640 000 ungdomar drivit UF-företag där rekordmånga, 40 892 gymnasieelever, startade UF-företag läsåret 2025/2026. Dessutom arbetade sex av tio grundskolor med organisationens läromedel.

– Det kunde vi ju inte tro när vi startade. Mina beräkningar var baserade på amerikanska förutsättningar, men det blev ju lite bättre i Sverige Jag är mycket glad och nöjd. Vi var även drivande i att sprida konceptet i Norden och Europa, säger Grubbström.

Ung Företagsamhets kommande 45 år ser han ljus på. Att driva UF-företag är något alla borde få möjlighet att välja.

– Absolut. Trots att jag själv är teoretiker har jag alltid tyckt att praktisk tillämpning av kunskaper ska värderas upp. Vi måste tillvarata ungdomarnas allsidiga begåvningspotential. Det är det som Ung Företagsamhet handlar om, learning by doing.

Tiden att agera för entreprenörskap är nu

Vår uppmaning till politiken är att ta med de ungas vilja och behov i formandet av framtiden.

För att Sverige ska stå starkt i en snabbt föränderlig värld behöver vi fler unga som vågar tänka nytt, ta ansvar och omsätta idéer i handling.

Att satsa på entreprenörskap är en strategisk investering – som gynnar eleverna och Sveriges som land.

Tiden att agera för entreprenörskap är nu. Vem kommer vara först med att göra verklighet av *Agendan för entreprenörskap*?

ung
företagsamhet

 A Member of JA Worldwide